

Brüssel, 4.9.2019
COM(2019) 396 final

2019/0179 (COD)

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,
millega muudetakse määruseid (EL) 2019/501 ja (EL) 2019/502 seoses nende
kohaldamisajaga

(EMPs kohaldatav tekst)

SELETUSKIRI

1. ETTEPANEKU TAUST

• Ettepaneku põhjused ja eesmärgid

29. märtsil 2017 esitas Ühendkuningriik Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta liidust välja astuda. See tähendab, et kui väljaastumislepingut¹ ei ratifitseerita, lõpetatakse liidu esmaste ja teiste õigusaktide kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes alates väljaastumise kuupäevast. Sel hetkel saab Ühendkuningriigist kolmas riik.

Ühendkuningriigi väljaastumine liidust ilma lepinguta mõjutaks maantee- ja lennutransporditeenuste jätkuvat pakkumist liidu ja Ühendkuningriigi vahel, kuna sellel ei oleks väljaastumise korral liidu õiguses enam alust. See tooks kaasa ühenduse katkemise ning suured häired liidu ja Ühendkuningriigi vahelises maantee- ja lennutranspordis.

Komisjoni 13. novembri 2018. aasta teatises „Valmistumine Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust 30. märtsil 2019: erandolukorra tegevuskava“² sätestab komisjon erandolukorra meetmete aluseks olevad põhimõtted, sealhulgas selle, et need on ajaliselt rangelt piiratud.

Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) kordas 13. detsembril 2018 oma üleskutset tõhustada kõikidel tasanditel valmistumist Ühendkuningriigi väljaastumise tagajärgedeks, võttes arvesse kõiki võimalikke tulemusi.

Seetõttu võttis Euroopa Komisjon 19. detsembril 2018 vastu ettepanekud mitme erandolukorra meetme kohta, et tagada põhiline ühendus liidu ja Ühendkuningriigi vahel, sealhulgas ettepanekud võtta vastu määrused, millega tagatakse põhiline maanteeühendus³ ja põhiline lennuühendus⁴. Võttes arvesse Ühendkuningriigi väljaastumist 30. märtsil 2019, võtsid Euroopa Parlament ja nõukogu 25. märtsil 2019 vastu määruse (EL) 2019/501, millega tagatakse põhiline autoveoühendus⁵ (edaspidi „määrus (EL) 2019/501“), ja määruse (EL) 2019/502, millega tagatakse põhiline lennuühendus⁶ (edaspidi „määrus (EL) 2019/502“).

Kooskõlas erandolukorra meetmete aluseks olevate põhimõtetega on mõlema määruse kohaldamisala ja kavandatav kohaldamise aeg piiratud. Pidades silmas esialgset väljaastumiskuupäeva, kohaldatakse määrust (EL) 2019/501 kuni 31. detsembrini 2019, võttes arvesse ka võimaliku põhilise ühenduskorra kehtestamist Euroopa Transpordiministrite Konverentsi mitmepoolse kvoodisüsteemi raames. Võttes arvesse lennundussektori hooajalisi eripärasid ning eesmärgiga hõlbustada lennutransporditeenuste pakkumist, kohandati määruse (EL) 2019/502 kohaldamisega IATA 2019/2020. aasta talvehooaja lõpuga.

¹ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomienergiaühendusest väljaastumise leping (ELT C 144I, 25.4.2019, lk 1).

² COM(2018) 880 final, 13.11.2018.

³ COM(2018) 895 final, 19.12.2018.

⁴ COM(2018) 893 final, 19.12.2018.

⁵ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/501 ühiseeskirjade kohta, millega tagatakse põhiline kaupade ja sõitjate veoühendus seoses Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust (ELT L 85I, 27.3.2019, lk 39).

⁶ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/502 põhilise lennuühenduse tagamise ühiseeskirjade kohta, võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust (ELT L 85I, 27.3.2019, lk 49).

Määrused (EL) 2019/501 ja (EL) 2019/502 võeti vastu peagi pärast Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikes 3 osutatud ajavahemiku esimest lühiajalist pikendamist kuni 12. aprillini 2019. Pärast nende õigusaktide vastuvõtmist otsustas Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) Ühendkuningriigi taotluse alusel 11. aprillil 2019⁷ pikendada Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikes 3 sätestatud tähtaega veel kuni 31. oktoobrini 2019.

Kui Ühendkuningriik ei ratifitseeri väljaastumislepingut 31. oktoobriks 2019 ega taotle kolmandat pikendust, millega Euroopa Ülemkogu (artikkel 50) ühehäälselt nõustub, lõpeb ELi lepingu artikli 50 lõike 3 kohane periood sellel kuupäeval. Ühendkuningriigist saab seejärel alates 1. novembrist 2019 kolmas riik ning tal puudub leping, mis tagaks korrakohase väljaastumise.

Komisjoni 12. juuni 2019. aasta teatistes „Erandolukorra meetmed Ühendkuningriigi väljaastumiseks Euroopa Liidust: ettevalmistuste seis“⁸ tegi komisjon järelduse, et kõik ELi tasandi valmisoleku- ja erandolukorrameetmed on endiselt eesmärgipärased. Samas on ilmne, et Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõike 3 kohase perioodi pikendamine seitsme kuu võrra kuni 31. oktoobrini 2019 mõjutab teatavaid juba vastu võetud erandolukorra meetmeid. See mõjutab eelkõige selliseid erandolukorra meetmeid, mille kohaldamine lõpeb kindlal kuupäeval, näiteks määruseid (EL) 2019/501 ja (EL) 2019/502. 12. juuni 2019. aasta teatistes võttis komisjon juba kohustuse uurida, kas neid õigusakte tuleb tehniliselt kohandada, et võtta arvesse Ühendkuningriigi väljaastumise uut tähtaega.

Eelkõige määruse (EL) 2019/501 puhul, kui esialgne kohaldamise lõppkuupäev 31. detsember 2019 jääb kehtima, siis juhul, kui Ühendkuningriik astub liidust 1. novembril 2019 välja ilma lepinguta, lühendab see määruse kohaldamisega vaid kahe kuuni, mistõttu ei täida määrus kohaldamisaja osas oma eesmärki.

Samamoodi kohaldataks määrust (EL) 2019/502 esialgu kavandatud kohaldamisajast vähem kui poole aja jooksul, kui selle kohaldamine lõpeb 30. märtsil 2020, nagu praegu kavas. See piiraks märkimisväärselt ajavahemikku, mille jooksul Ühendkuningriigi lennuettevõtjad saaksid korraldada lende liitu.

Tuleb tagada, et juba vastu võetud erandolukorra määrused saavutaksid täielikult oma esialgu kindlaks määratud eesmärgid, mis puutub nende kohaldamisega, olenemata Ühendkuningriigi väljaastumise kuupäeva edasilükkamisest. Seega on käesoleva ettepaneku eesmärk pikendada määruste (EL) 2019/501 ja (EL) 2019/502 kehtivusaega seitsme kuu võrra, mis vastab Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõike 3 kohase perioodi pikendamise ajale. See pikendamine on kooskõlas erandolukorra meetmete aluseks olevate põhimõtetega, eelkõige põhimõttega, et erandolukorra meetmed peaksid olema ajaliselt rangelt piiratud.

Seega tehakse ettepanek lõpetada määruse (EL) 2019/501 kohaldamine 31. juulil 2020 ja mitte 31. detsembril 2019. Lisaks tuleks selleks, et tagada määruse (EL) 2019/501 artikli 2 punkti 3 alapunkti d alusel sätestatud võimaluse olemasolu asjakohase ajavahemiku jooksul esialgu kavandatud suurusjärgus, määrata ajavahemikuks, mille jooksul saab Iirimaa piirialadel osutada sõitjateveo kabotaažiteenuseid, kuus kuud alates selle määruse kohaldamise kuupäevast. See reegel peaks asendama praeguse viite lõpptähtajale 30. september 2019. Ajavahemikku, mille jooksul saab komisjon kasutada määruse artikli 11 lõikes 1 osutatud delegeeritud volitusi, tuleks kohandada, sätestades uue kuupäevana selle

⁷ Euroopa Ülemkogu otsus (EL) 2019/584 (ELT L 101, 11.4.2019, lk 1).

⁸ COM(2019) 276 final, 12.6.2019.

määruse kohaldamise lõppkuupäeva. Määruse artikli 2 punkti 2 alapunktis b sätestatud ajavahemikud peaksid jääma samaks.

Kooskõlas käesoleva ettepaneku tingimustega peaks määruse (EL) 2019/502 kohaldamine lõppema hiljemalt 24. oktoobril 2020, mis on IATA 2020. aasta suvehooaja viimane kuupäev. Tänu sellele säiliks määruse esialgu kavandatud kohaldamisaeg 12 kuud.

- **Kooskõla poliitikavaldkonnas praegu kehtivate õigusnormidega**

Käesoleva ettepanekuga soovitakse piiratud määral muuta teatavaid sätteid, mis on seotud kahe sellise kehtiva määruse kohaldamisajaga, mis esindavad *lex special'*ist ning käsitlevad teatavaid tagajärgi, mis tulenevad sellest, et liidu õigus ei kehti enam Ühendkuningriigi suhtes. See ei puuduta muudetud õigusaktide sisulisi sätteid, mis jäävad kehtima. Seega on käesolev ettepanek täielikult kooskõlas kehtivate õigusaktidega.

- **Kooskõla muude liidu tegevuspõhimõtetega**

Ettepanek on osa liidu erandolukorra meetmetest, mis võetakse Ühendkuningriigi liidust ilma väljaastumislepinguta väljaastumise korral, ning on nendega täielikult kooskõlas.

2. **ÕIGUSLIK ALUS, SUBSIDIAARSUS JA PROPORTSIONAALSUS**

- **Õiguslik alus**

Arvestades, et kahe muudetava määruse õiguslik alus on vastavalt Euroopa Liidu toimimise lepingu (ELTL) artikli 91 lõige 1 ja artikli 100 lõige 2, tuleks käesoleva muutmismääruse puhul kasutada sama õiguslikku alust.

- **Subsidiaarsus (ainupädevusse mittekuuluva valdkonna puhul)**

Kuna ettepanekuga muudetakse liidu kehtiva õiguse sätteid, saab selle eesmärgi saavutada üksnes liidu tasandi õigusakti kaudu.

- **Proportsionaalsus**

Kavandatavat määrust peetakse proportsionaalseks, sest see ei ole ulatuslikum, kui on vaja sellise mõju käsitlemiseks, mida avaldab Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõike 3 kohaselt Ühendkuningriigi liidust väljaastumiseks sätestatud tähtaja pikendamine kehtivatele erandkolukorra meetmetele, mis käsitlevad maantee- ja lennuühendust. Selles hoidutakse võimalikest ulatuslikumatest muudatustest, mis ei ole seotud Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikes 3 sätestatud ajavahemiku pikendamisega.

- **Vahendi valik**

Kuna ettepaneku eesmärk on muuta kahte kehtivat määrust, on valitud õigusakt samuti määrus. Kuna muudatusi on vähe, ei peeta vajalikuks neid kahte määrust uuesti sõnastada.

3. **JÄRELHINDAMISE, SIDUSRÜHMADEGA KONSULTEERIMISE JA MÕJU HINDAMISE TULEMUSED**

- **Praegu kehtivate õigusaktide järelhindamine või toimivuse kontroll**

Ei kohaldata tingituna kavandatava määruse piiratud kohaldamisalast ning käesoleva ettepaneku vajaduse tinginud sündmuse erakorralisest ja ühekordsest laadist kohe pärast kahe asjaomase õigusakti vastuvõtmist.

- **Konsulteerimine sidusrühmadega**

Ei kohaldata tingituna kavandatava määruse piiratud kohaldamisalast ning käesoleva ettepaneku vajaduse tinginud sündmuse erakorralisest ja ühekordsest laadist. Nagu eespool selgitatud, on ettepaneku eesmärk üksnes kahe asjaomase õigusakti aluseks oleva lähenemisviisi ülevõtmine seoses eri ajavahemikega uude olukorda, mis tekib pärast Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikes 3 kehtestatud ajavahemiku pikendamist.

- **Eksperdiarvamuste kogumine ja kasutamine**

Kõnealuse teabe suhtes on kohaldatud sisemist õiguslikku ja tehnilist analüüsi, et tagada kavandatud eesmärgi saavutamine kavandatud meetme abil, piirdudes samal ajal sellega, mis on hädavajalik.

- **Mõjuhindang**

Mõjuhindangut ei ole vaja, tingituna olukorra erandlikust laadist ja ettepaneku piiratud kohaldamisalast. Nagu eespool selgitatud, on ettepaneku eesmärk üksnes kahe asjaomase õigusakti aluseks oleva lähenemisviisi ülevõtmine seoses eri ajavahemikega uude olukorda, mis tekib pärast Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikes 3 kehtestatud ajavahemiku pikendamist.

- **Põhiõigused**

Ettepanek ei mõjuta põhiõiguste kohaldamist ega kaitset.

4. MÕJU EELARVELE

Ei ole asjakohane.

5. MUU TEAVE

- **Rakenduskavad ning järelevalve, hindamise ja aruandluse kord**

Ei kohaldata tingituna kavandatava meetme piiratud kohaldamisalast ja lühiajalisest laadist.

Ettepanek:

EUROOPA PARLAMENDI JA NÕUKOGU MÄÄRUS,

millega muudetakse määruseid (EL) 2019/501 ja (EL) 2019/502 seoses nende kohaldamisajaga

(EMPs kohaldatav tekst)

EUROOPA PARLAMENT JA EUROOPA LIIDU NÕUKOGU,

võttes arvesse Euroopa Liidu toimimise lepingut, eriti selle artikli 91 lõiget 1 ja artikli 100 lõiget 2,

võttes arvesse Euroopa Komisjoni ettepanekut,

olles edastanud seadusandliku akti eelnõu liikmesriikide parlamentidele,

võttes arvesse Euroopa Majandus- ja Sotsiaalkomitee arvamust¹,

võttes arvesse Regioonide Komitee arvamust²,

toimides seadusandliku tavamenetluse kohaselt

ning arvestades järgmist:

- (1) 29. märtsil 2017 esitas Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriik (edaspidi „Ühendkuningriik“) Euroopa Liidu lepingu artikli 50 kohase teate oma kavatsuse kohta EList välja astuda. Aluslepingute kohaldamine Ühendkuningriigi suhtes lõpeb väljaastumislepingu jõustumise kuupäeval või lepingu puudumise korral kaks aastat pärast teate esitamist, kui Euroopa Ülemkogu ei otsusta kokkuleppel Ühendkuningriigiga ühehäälselt seda tähtaega pikendada.
- (2) Selleks et olla valmis võimaluseks, et Ühendkuningriik võib liidust välja astuda ilma lepinguta 30. märtsil 2019, võeti 25. märtsil 2019 vastu Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/501³ ning Euroopa Parlamendi ja nõukogu määrus (EL) 2019/502⁴, et tagada põhiline maanteeühendus ja põhiline lennuühendus liidu ja Ühendkuningriigi vahel.
- (3) Need õigusaktid võeti vastu peagi pärast Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikes 3 osutatud ajavahemiku esimest lühiajalist pikendamist kuni 12. aprillini 2019. Ühendkuningriigi taotlusel otsustas Euroopa Ülemkogu 11. aprillil 2019⁵ seda ajavahemikku veelgi pikendada kuni 31. oktoobrini 2019. Kui Ühendkuningriik ei

¹ ELT C [...], [...], lk [...].

² ELT C [...], [...], lk [...].

³ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/501 ühiseeskirjade kohta, millega tagatakse põhiline kaupade ja sõitjate veoühendus seoses Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumisega liidust, ELT L 85I, 27.3.2019, lk 39.

⁴ Euroopa Parlamendi ja nõukogu 25. märtsi 2019. aasta määrus (EL) 2019/502 põhilise lennuühenduse tagamise ühiseeskirjade kohta, võttes arvesse Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi väljaastumist Euroopa Liidust (ELT L 85I, 27.3.2019, lk 49).

⁵ Euroopa Ülemkogu otsus (EL) 2019/584 (ELT L 101, 11.4.2019, lk 1).

ratifitseeri väljaastumislepingut⁶ 31. oktoobriks 2019 ega taotle kolmandat pikendust, millega Euroopa Ülemkogu peab ühehäälselt nõustuma, lõpeb ELi lepingu artikli 50 lõike 3 kohane periood sellel kuupäeval. Ühendkuningriigist saab alates 1. novembrist 2019 kolmas riik.

- (4) Määruste (EL) 2019/501 ja (EL) 2019/502 kohaldamine lõpeb vastavalt 31. detsembril 2019 ja 30. märtsil 2020. Selleks et käsitleda mõju, mida avaldab Ühendkuningriigi liidust väljaastumise uus tähtaeg pärast Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõike 3 kohase tähtaja edasist pikendamist seitsme kuu võrra, tuleks nimetatud määruste kohaldamisega pikendada, võttes arvesse peamisi erandolukorra meetmete aluseks olevaid põhimõtteid ja nende esialgu kavandatud kohaldamisega.
- (5) Arvestades Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikes 3 osutatud ajavahemiku pikendamist seitsme kuu võrra, tuleks määruse (EL) 2019/501 kohaldamisega pikendada seitsme kuu võrra kuni 31. juulini 2020. See peaks säilitama esialgu kavandatud kohaldamisaja üheksa kuud ning tagama, et seoses määruse kohaldamisajaga saavutatakse selle eesmärk säilitada ajutiselt maanteeühendus Ühendkuningriigi väljaastumise korral.
- (6) Tuleb tagada, et sõitjaid saab võtta peale ja sõitjad saavad väljuda Iirimaa piirialadel rahvusvahelise sõitjate liiniveo ja eriotstarbelise liiniveo teenuste raames Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel sama kuuekuulise ajavahemiku jooksul, nagu algselt kavandatud. Seega tuleks määruse (EL) 2019/501 artikli 2 punkti 3 alapunktis d esitatud viide lõpptähtajale asendada viitega kuuekuulisele ajavahemikule alates selle määruse kohaldamise kuupäevast.
- (7) Selleks et tagada sõitjate pealevõtmine ja mahapanek Iirimaa piirialadel rahvusvahelise sõitjate liiniveo ja eriotstarbelise liiniveo teenuste raames Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel, tuleks Ühendkuningriigi bussiveo-ettevõtjate lubade kehtivust, millele on viidatud määruse (EL) 2019/501 artikli 4 lõikes 3, samuti kohandada ja kehtestada uue kehtivustähtajana selle määruse kohaldamise lõppkuupäev.
- (8) Ajavahemikku, mille jooksul saab komisjon kasutada määruse (EL) 2019/501 artikli 11 lõikes 1 osutatud delegeeritud volitusi, tuleks kohandada, sätestades uue kuupäevana selle määruse kohaldamise lõppkuupäev.
- (9) Arvestades Euroopa Liidu lepingu artikli 50 lõikes 3 osutatud ajavahemiku pikendamist seitsme kuu võrra ning juhul, kui kohandusi ei tehta, kohaldataks määrust (EL) 2019/502 esialgu kavandatud ajast vähem kui poole aja jooksul, kui selle kohaldamine lõpeb 30. märtsil 2020. See piiraks märkimisväärselt ajavahemikku, mille jooksul Ühendkuningriigi lennuettevõtjad saaksid korraldada lende liitu. Seega tuleks määruse (EL) 2019/502 kohaldamisega pikendada veel seitsme kuu võrra, et kajastada esialgset kavandatavat kohaldamisega. Selleks et see langeks kokku IATA 2020. aasta suvehooaja viimase päevaga, peaks määruse (EL) 2019/502 kohaldamine lõppema hiljemalt 24. oktoobril 2020.
- (10) Võttes arvesse määruste (EL) 2019/501 ja (EL) 2019/502 kohaldamise kuupäevaga seotud ebakindlust ning selleks, et tagada käesoleva määruse sätete kohaldamine õigel ajal kõigil asjaoludel, peaks käesolev määrus jõustuma viivitamata,

⁶ Suurbritannia ja Põhja-Iiri Ühendkuningriigi Euroopa Liidust ja Euroopa Aatomiaenergiaühendusest väljaastumise leping (ELT C 144I, 25.4.2019, lk 1).

ON VASTU VÕTNUD KÄESOLEVA MÄÄRUSE:

Artikkel 1

Määruse (EL) 2019/501 muutmine

Määrust (EL) 2019/501 muudetakse järgmiselt:

- (1) Artikli 2 punkti 3 alapunkt d asendatakse järgmisega:
„d) kuni kuus kuud alates käesoleva määruse kohaldamise kuupäevast, mis on sätestatud artikli 12 teises lõigus, Iirimaa ja Põhja-Iirimaa vahel toimuvate rahvusvaheliste liinivedude ja eriotstarbeliste liinivedude raames Iirimaa piirialadel sõitjate pealevõtmine ja sõitjate väljumine“;
- (2) Artikli 4 lõige 3 asendatakse järgmisega:
„3. Käesoleva artikli lõike 2 kohaseid kehtivaid lube võib käesoleva artikli lõikes 1 osutatud eesmärkidel kooskõlas määruse (EÜ) nr 1073/2009 artiklites 6–11 sätestatud normide ja menetlustega edasi kasutada kuni 31. juulini 2020, tingimusel et need senikaua kehtivad ning neid on samadel tingimustel pikendatud või nende puhul on muudetud peatusi, hindu või graafikuid“;
- (3) Artikli 11 lõige 1 asendatakse järgmisega:
„1. Artikli 7 lõikes 2 ja artikli 8 lõikes 2 osutatud õigus võtta vastu delegeeritud õigusakte antakse komisjonile kuni 31. juulini 2020“;
- (4) Artikli 12 neljas lõik asendatakse järgmisega:
„Käesoleva määruse kohaldamine lõpeb 31. juulil 2020“.

Artikkel 2

Määruse (EL) 2019/502 muutmine

Määruse (EL) 2019/502 artikli 16 lõike 4 punkt b asendatakse järgmisega:

„b) 24. oktoober 2020“.

Artikkel 3

Jõustumine

Käesolev määrus jõustub järgmisel päeval pärast selle avaldamist *Euroopa Liidu Teatajas*.

Käesolev määrus on tervikuna siduv ja vahetult kohaldatav kõikides liikmesriikides.

Brüssel,

Euroopa Parlamendi nimel
president

Nõukogu nimel
eesistuja